

ПОДПИСАНЫ: 9.5.1.0

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹԻՎ 21 ՄԻԻԲԵԱՅԱՐ

(Մանուկներն 1963 թնձի նիւստն սինտն  
պաղըյն վէ խիթում) :

Պիղ պու. պէնտիմիդի, մէքթէպլէրի-  
միդտէ տէրքեար օլան իմթիհան աթիդ  
ուսուլինին ուղղունսուղլուղու պէհա-  
նքնտան պաշլատորդ, վէ պատէհու թէվ-  
գիի միւքեաֆաթ ուսուլինին ուղղուն-  
սուղլուղլուրըն իյղահ իյլէտիք, շիմ-  
տիտէ իմթիհան վէ թէվգիի միւքեա-  
ֆաթըն նաոր օլուր իսէ իյի օլուր օն-  
լարը պէհան իտէրիդ, ֆադաթ, դա-  
թէն պու. կիւնդէրտէ, թաֆսիլի սու-  
րէթտէ մէքթէպլէ պէնտիմիդտէն, պու. կիւն  
գըստա սուրէթտէ սէօյլէյէրէք իգթի-  
ֆա իտէրիդ :

Շախիրտան իշին իքի տիւրլի իմթի-  
հան ինքաոր իգթիդա իթմէքտէ տիւր,  
պիւրի, պիւր շախիրտ, պիւր մէքթէպտէն  
տիլիէր պիւր մէքթէպէ կիթտիկինտէ,  
գանդի սընքֆա, վէ գանդի տէրպլէրէ  
լիւսագաթը վէ գապիլիյէթի օլուղլու-  
անլարըմագ իշին տիւրքի, հալիյէ պու.  
իմթիհանը, կիթտիկին մէքթէպլէն հօ-  
նալարը ինքա իտէրլէր, վէ իքիճիսի,  
արալըք արալըք շախիրտանըն բէտէր  
ու վալիտէլէրինէ, վէ համիլէրինէ, վէ  
եալուտ էհալիյէ պիւր կէօսթէրիշ, եա-  
նի կէրէք շախիրտանը վէ կէրէք օնլա-  
րը թէշլիդ իթմէք նիյէթիյէ տիւր քի.  
պիւր թագըմ խարիճտէն տաւալար,  
հէմ հաֆթալարճա իշլէրինտէն կէրի  
գալմագտա սըրլար, վէ հէմտէ սէօյ-  
լէտիկիմիդ ֆէնալըգլարը մուճիպ օլ-  
մագտա սըրլար :

Պիղքէ, էվլէլա, օ մէքթէպլէրտէ,  
շախիրտան, հէր կիւն օնուհնագա չը-  
գըշարագ, հէր տէրստէ, նօթա վիւր-  
մէք ուսուլինտէն վագ կէշլիլէլի տիւր,  
չիւնքի, պուստա մանէվի սուրէթտէ,  
եանի արալագճա դարթլար պուլուն-  
տուգտան իշլագա, վագթթմա տա-  
լի պիւրիւք դարար վար սըր . զիւր,  
ֆարք իտէլիմ քի, պիւր մէքթէպտէ  
100 նէֆէր շախիրտան օլուլունսա, վէ  
հէր շախիրտտէ իւթի իւթի կիւնտէ,  
եալընդ տէօրտէր տէրս ալաւ, վէ հօ-  
նալարտա, պիւր չօնուղա պիւր տէրսինին  
նօթապըն վիլմէք պապլէտա, եալը-  
նըք պիւր տաղըգա դալպ վէ եալուտ  
սարֆ իթմէ քի, պու. պիւր տագըգալը  
հէր հալտէ սարֆ իտէհէք տիւր, չիւն-  
քի օնուհն իւղէրինէ տիւրիւնիպ գա-  
րար վիթէհէք տիւր, պաղէն չօնուղար  
իլէ միւքեաթէլէ իտէհէք տիւր, վէ եա-  
ղընագա տըր, վէ սօնրա պուլունլար թէ-  
միլէ չէքիլէհէք տիւր, վէ հալար պիւր  
չօդ մուսմէլաթ, կիւնտէ 400 տագը-  
գա տիւք օլուր, 400 տագըգա տաւ  
թը պուլունգ տաթ, եանի թէքմիլ շա-  
խիրտան տէօրտէր տագըգա տան ալթը  
պուլունգ տաթ վագթթմա զոյպ իթմիշ  
օլուրլար, պու. գալտա վագթթմա իշինտէ  
շախիրտան տէրս վիթիլիպտէ իմ էօյ-  
րէտիլէ, վէ պիւր թագըմ խօտպիլիւք  
վէ մահղունլուգ թօհուսլարը էքիլմէք  
լիքտէն սարֆ նագտր իտիլէ, իյի օ-  
լուր օլէ բէք չօդ իյի օլուր :

Պու. օնուհնագա ուսուլի, պաղը մէք-  
թէպլէրլիլիլտէ, զիւրտէհէ հէհմիյ-  
եթի քէնպ իթմիշ օլուղլունտան, պա-  
ղը գըստա տիւրիւնի միւտիլէր, պիւր  
նէվի, պիւրպիլինտէն զիւրտէ գըյ-  
մէլիլ պիլէլէր պաթթըրմագտա, վէ  
հէր կիւն պիլէթ տէյիշթիլմէք բա-  
թթըրլընա չըքշմագտա տըրլար քի,  
պու. տահա զիւրտէ պօշ վէ զարալը  
պիւր ուսուլ տուր :

Պու. պօշ թէպիլիլէրին քեաֆէսին-

տէն մագ սէշախիրտանը թէշլիդ իտիպ  
չալըշտըրմագ տըր, լաքին, նապը քի.  
իյղահ իյլէտիք, դարար քեալընտան  
բէք չօդ զիւրտէ տիւր, հէլէ ճէգա  
թարաֆընտա օլան դարարլարը աշի-  
քեար տըր, չիւնքի, հէր գանուհն վագ  
իտէն, վէ միլլէթլէրին վէ ինսանլարըն  
արալագընը թէֆթիլ իտէն ալմա գաթ-  
լար, թահգըգ վէ հիւք իթմիշլէր տիւր  
քի, ապըլ էսասճա, եանի սիլղուրնքճա,  
ճէգա վիթմէք իլէ չօնուգ վէ էհալի  
թէրպիլէ իտիլմէք, հաթթա, տահա  
զիւրտէ արալագլարը պօղլուլուր . չօ-  
նուղա վէ էհալիլի թէրպիլէ իտէն չէյ.  
նապիհաթ տըր, ապը սէվմէք տիւր, վէ  
իգթիդա իտէն չէյի, օնա ֆալիտէլէ-  
րին անլաթտըրարագ սէվթիլմէք տիւր,  
վէ ճէգա օլարագտա, օնլարը տէրէհէ ի-  
լէ հիւրմէլմ ու մահապպէթտէն մահ-  
րում գըլմագ տըր :

Շախիրտանը շալըշտըրմանը պիւրին-  
ճի չտրէսի, օնլարա անճագ մէքթէպի,  
հօնալարը, միւտիլի, վէ տէրպլէրի  
սէվթիլմէք տիւր, վէ շալըշտըրարը ի-  
շին հէր գօլալըք վիլմէք տիւր, վէ  
տալիմա թալթիլի իտիպ սէվմէք, վէ  
տաւա մէքինէ գօնարագ վագթթմինէ  
կէօրէ գօնուղագ, վէ վագթթմինէ կէօ-  
րէ էյլէնմէք վէ օյնամագ տըր . հէր  
վագթթմ կիւլէր տիւր, վէ թալթիլ տիւր  
կէօսթէլէր տիւր, վէ տէրպլէրի էյլէն-  
ճէլի սուրէթտէ վիլիտիլմէք, վէ ճիւս-  
լէրին տէյիշթիլմէք վէ չօլալմագ  
տըր, պու. ինսանագ իւթմէլէրին  
իշին, մէյտանտէ պիւր իսպաթըմագ  
վար տըր, պու. կիւն ֆանուստան վար-  
ճարան շախիրտանը գալտա դալիթթ  
իլէ շալըշըր հիշ պիւր մէքթէպ էօդ-  
տուր, պու. հէր քէս կիտիպ կէօդ-  
լէրիլէ կէօրէպիլիւր, օրատա իսէ, նէ  
տահագ վար տըր, նէ մահպուս վար  
տըր, նէ նօթա վար տըր, վէ նէ տէ  
իմթիհան գօրգուսու վէ դալիթթի վար  
տըր, օրատա սալթ մահապպէթ վար  
տըր, շախիրտան հօնալարըն վէ պի-  
ղի կէօրտիւքլէրինտէ, չօդ մէքթէպ-  
լէրտէ օլուղլուն կիպի սալա գալընմա-  
նըպ, վէ մահղուն օլմահըպ, իլա սէ-  
վիլիլիլէր վէ մէմուհն օլուրլար, վէ քէ-  
մալի չէվգ ու դալիթթ իլէ տէրսէ գօ-  
շալար, վէ չօդ տէֆա տա հօնալարը-  
նըն վագթթմին չալարագ զիւրտէ տէրս  
ալմահա շալըշըրլար . արթըգ պու. ի-  
տան տա զիւրտէ, իպրաղ իթտիկիմիդ  
եէնի ուսուլի թաստիդ իտիլի պիւր իս-  
պաթ օլմագ :

Մէքթէպլէրիլիլտէ իմթիհան իշին  
տաւալար չաղըրլմահըպ իլա, հօնա-  
լար իմթիհան իթմէլի, վէ դաթէն  
տէրքեար օլան չէհատէթլէրին իլալի  
իտէրէք, պիւրէր լարթթթմ Եալմալը,  
վէ մէքթէպլին միւտիլինէ վիլմէլի տիւր-  
լէր, վէ մէքթէպլին միւտիլին տալի,  
քէնտի չէհատէթլին իլալի իտէրէք,  
այրընա պիւր իսիլապա լարթթթթու  
Եալմալը, վէ թէվգիի միւքեաֆաթ զիւր-  
նէլի կիւնլունտէ էհալիլէ օգուսալը,  
վէ իսթէրս պիւրէր սուրէթթիլիտէ պա-  
թթարագ թէվգի իլլէմէլի տիւր :

Էկէր, հօնալարըն վէ միւտիլին չէ-  
հատէթի քեաֆի սահըլմագ, վէ թա-  
րաֆիլիլիլ իտէրլէր աէյի չիւրհէ օ-  
լունու տէնիլիլ իսէ, պիլտէ տէրիդ  
քի, մէքթէպլէրին հօնալարը վէ միւտի-  
լի տալիմա միլլէպլէր զալթթ օլմալը  
տըր, վէ օնլարըն չէհատէթի հէր չէ-  
հատէթտէն զիւրտէ միւքեաֆաթ սա-  
նըլմալը տըր, էկէր, պիւր մէքթէպլին  
հօնալարը վէ միւտիլին չէհատէթի միւ-  
թէպլէր վէ միւքեաֆաթ վէ եալուտ քեա-  
ֆի սահըլմագ, վէ էկէր թարաֆիլիլիլ  
իտէրլէր տէյիտէ չիւրհէ օլունու իսէ,

էօյլէ տաւալար նէ հօնա տէյի, վէ  
նէտէ միւտիլ տէյի գապուլ օլունմա-  
լը տըրլար :

Էկէլէլիմ, էհալիլէ, շախիրտանըն  
էօյլէնտիլիլին, կէօսթէրմէք խուսու-  
սունա :

Մէքթէպլէրտէ վիլիլէն տէրպլէր ի-  
քի նէվի տիւրլէր, պիւր ճիւսի կէօդ իլէ  
կէօրիլիլիլ վէ գալագ իլէ իշիտիլիլ,  
վէ էլ իլէ օգշանըր չէյլէր օլուպ, վէ  
տիլէր ճիւսի իսէ անճագ թարիֆ իլէ  
անլարըր չէյլէր տիւրլէր . մէսէլա, բէ-  
սիմ, բիւանօ, Երգ, վէ էլ հիւնէլէրի  
էվլէլիլիլ գըստտան օլուպ, վէ քիւր-  
կանուլիլին, տրամարանուլիլին, թը-  
ուարանուլիլին, վէ դալիլիլիլ իքիճի  
գըստտան տըրլար :

Թէվգիի միւքեաֆաթ կիւնլունտէ,  
հաղըր պուլունտան զաթլար, զաթէն  
էվլէլիլիլ գըստտան օլան չէյլէրի կէօ-  
րիլիլէր վէ իշիտիլիլէր, վէ իքիճի գըստ-  
տան օլան իլիմէրէ կէլինտիքաէ, օ-  
նուհն իշին տալի պիւր գօլալ վէ իյի  
թարիֆ վար տըր, չէօյլէ քի, հէր սը-  
նքթէն շախիրտանըն օգուսալը օլ-  
տուգլարը չէյլէր տալիլ պիւրլէր թա-  
գըմ սիւալլէր, պիւրէր քեաղըտ իւղէ-  
րինէ Եաղըլարագ, բիւանագ քեաղըտը  
կիպի պիւրիլմէլի, վէ պիւրէր գօլթու  
տէրուհինէ վագ իտիլմէլի տիւր, վէ քէ-  
ղալիլ հէր սընքթ շախիրտանը իսթիլիլի  
տալիլ թագըմ թագըմ, քէղալիլ բի-  
նանգօ քեաղըտը կիպի պիւրիլէրէք  
տիլէր գալթուլար տէրուհինէ վագ ի-  
տիլմէլի տիւր, վէ շախիրտան օլունա-  
նագ սիւալլէր, նէ գալտա միւտիլին  
իսէ գօլալ սիւրէթտէ օլմալը տըր, վէ  
զիլիլէլ վագթթմինտէ, պիւր արալըգ, վէ  
գըստա պիւր սուրէթտէ օլուղլուն հալ-  
տէ, հօնալար պիւր եէրէ թօլունտըգ-  
տան սօնրա, հաղըր պուլունտան գէ-  
վաթտան պաղը ալիլիլիլին, Եանի օ-  
լունանագ սիւալլէրի իթմէլէ միւք-  
թէտիլ պուլունտանլար տալիլ, օրատա  
տալթիլ իտիլմէլի տիւրլէր, վէ հօնալար  
մէքթիւր գալթուլարտան պիւր իսիմ վէ  
պիւրտէ սիւալ քեաղըտը չըգարմալը,  
վէ էհալիլ հուղուղունտա քէմալի նէ-  
ղաթթ իւղէր, վէ դալիլէլ վէ գօլալ-  
լըգ վիլիլէրէք, չըգա սիւալի, չըգա  
իսթին սահիլիլին թագտիլմ իթմէլի  
տիւրլէր, վէ մէքթուսան զաթլար տա-  
լիլ, իքրամէն սիւալ քեաղըտը թագ-  
տիլմ իթմէլի տիւրլէր, լաքին, Եալան-  
ճը օլմալարը ճիլէթիլ, պէլիլ շախիր-  
տան, սիւալլէրին թարընը լաթըգըլա  
անլաեալագ իսթիլիլին մէպիլ, տալի-  
մա տիլգաթ իտիլ, շախիրտանըն ան-  
լաեալիլմէլին Եալթըմ իլլէմէլի տիւր-  
լէր, վէ մէքթուսան զաթլար, էկէր,  
զիւրտէ քէնտիլէր սիւալ իթմէք ար-  
ղու վէ մէքթընտա տէյիլ իսէլէր,  
մէքթիլ թէլիլիլիլ տալթիլ պիւր հիւր-  
մէլ իսահարագ, վէ թէլիլիլիլ իտէ-  
րէք, Եանի հօնալարը պըրագմալը, վէ  
քէնտիլիլ տալան ճէվապլար տիլգ-  
աթ իթմէլի տիւրլէր, վէ հօնալար, օլ  
հէնկեալմտէ ալընան ճէվապլար իւղէրի-  
նէ տալիլ, զալիլիլ ճէվապլար իլլէրի-  
լա պօղմահըպ, իլա, բէք իյի ճէվապ  
վիլիլիլիլ բէք ալ մէսիլ իթմէլի, վէ  
էն ֆէնա ճէվապ վիլիլիլիլ տալիլ,  
զիւրտէ նէղաթթ իւղէր պիւրիլիլ իւ-  
միտ վէ չօդ դալիլէլ վիլիլիլ տիւրլէր,  
վէ հալար, շախիրտանտան հիշ պիւրի  
տիւրլարը մահղունիլիլ վէ մէյիլիլիլ-  
լէլ գըլընմալը տըր :

Էկէլէլիմ միւքեաֆաթա, վէ պիւր  
գալ լագըրտը տալիլ օլ պապտէ սէօյ-  
լէրէք իսթիլ քէլմալ իտէլիլիլ :  
Շախիրտանա պալընա վիլիլիլէք

միւքեաֆաթ հէմ մանէլիլ սուրէթտէ,  
Եանի լիսանին վէ Եալուտ թահիլիլէն  
օլուպ, վէ հէմտէ ալ չօդ քեաֆթէսի-  
նէ տալիլ օլմալը տըր, հէլէ էօյլէ գօր-  
տէլա վէ միտալ կիպի օնուհնագալարտան  
վագ կէշլիլմէք էհէմիլիլիլտէն տիւր,  
վէ մատիլ միւքեաֆաթ տալիլ վիլիլի-  
մէք լագըմ կէլտէ, հէր սընքթէն տէր-  
սինէ տալիլ ֆալիլիլիլ քիլթապլար վի-  
րիլմէք տահա զիւրտէ ճալիլ տիւր, վէ  
օլ հալտէ տալիլ, քեաֆթէսինտէ,  
տէրէհէ տէրէհէ վիլիլիլիլ տիւր . նի-  
հալէթ, զաթէն շալըշմըշ վէ իլէրու  
կիլթմիշ օլանլարտան զիւրտէ, կէրտէ  
գալմըշ օլանլարա, զալըթթ վիլիլիլիլ  
նիլէթ վէ զալըթթ իտիլմէլի տիւր :

Պիլիլիլ, պու. իմթիհան վէ թէվգիի  
միւքեաֆաթ պէնտիլիլիլ, չիմտիլէ  
գալտա տէրքեար օլան ուսուլէ մու-  
ղալիլ օլուղլունտան, վագա չօդլար  
մանէլա վիլիլիլ, վէ պիւրտէն պիւրէ, մէգ-  
քիւր էսիլ ուսուլտէն վագ կէշլիլէն ճէք-  
լէր տիւր լաքին հիշ չիւրհէմիլ Եօդ տուր  
քի, պաղա խուսուպարտա օլուղլուն  
կիպի, ալ վագթթտան հէրքէս իսքեալթ  
օլունագ, պու. միւրաթըրդ տալիլ հու-  
սըլ օլունագ, պու. պապտէ իլը օլունագ  
լըգ չէրէֆիլ տալիլ պիլգէ գալունագ,  
վէ միլլէթիլիլ մէքթէպլէրի չու մու-  
ղիլը վէ պալունտըն օլան թարիլիլիլ-  
տէն գալթուլարտան, վէ քեաֆթէսիլ  
շախիրտան, Եանի Եանի իլլէթտէ,  
պիլիլիլ պու. պէնտիլիլիլտէն տալանը,  
հէմիլէ հագթթըրգտա տալիլ օլու-  
Եալագլար տըր :

Պիւր գալտէհտէն քիլիլիլ սու տէօ-  
քիլիլիլ, վէ գալտէ հիշ միլլէլիլիլ տիւր-  
ճէ, օլ գալտէ հիշ թէմիլ սու տալունու-  
մագ օլունտըլը կիպի, պիւր միլլէթ-  
տէն տալիլ մուղիլիլ ուսուլլէր վէ իթի-  
գալ ու էֆթեարլար տէֆ իտիլմէլիլ-  
ճէ, միւքիլիլ ուսուլլէր, էֆթեարլար  
վէ իթիլիլիլ տալիլ Եանի պուլունպտա թէ-  
մէլ թուլթամալար :

Տ Ա Վ Ի Թ

Պիլ պիւր գալ տէֆա տըր, ֆանու-  
Եան լարթարան շախիրտանընտան, ին-  
կիլիլիլտէ իլէրուլէմիշ օլան ալթընէ-  
ֆէր շախիրտանըն, ինկիլիլ լիսանընտան  
լիլմէլիլիլ, նագլ իթտիլիլիլ թէրէ-  
մէլէրի, պէրալիլ թէշլիլիլ վէ մալիլ-  
մալ, Մանղունիլիլտէ տէրճ իթմէլիլ-  
իլիլ :

Պաղըլար, օլ պապտէ չիւրհէ իթ-  
մէլիլտէ, վէ ալթը Եանի ալապ պու.  
գալտա թէգալտալիլ օլունագ տէյի ի-  
նանագ իսթիլիլիլ Եանի իթմիլիլ, իմալի,  
օլ պապտէ զիւրտէ պիւր չէյլէլիլիլ-  
իլիլ, իլա մէքթիւր լիսան միւտէրիլ-  
իլիլ պուլունտան լիմօնճեան էֆթէտի  
թարաֆընտան էօյլէ զաթլարա, կէլիլ  
պիլիլիլ կէօղէրիլիլ կէօրմէլիլիլիլ, վէ  
թահգըգ իտէրէք իլլա օլմալարընը  
տալթիլ իտէրիլ :

Մէքթէպիլիլիլ տէրքեար օլան պու.  
տէրէհէ թէգալտալիլ, էվլէլիլիլտէն  
ալա լիկիլիլիլիլ պալալմալմըշ օլունագ-  
լարը հալտէ, վագա լիսան լիսանըլմահագ  
մէլլէպտէն տիւր, լաքին, չի չարէ քի,  
մէյտանտա պիւր սահիլիլիլ տիւր, վէ  
պու. խուսուստա քէրամէլիլտէ, մէքթէ-  
պիլիլիլ անճագ սէրպէթթ ուսուլի ի-  
լէ, միւտէրիլիլ էֆթէտիլիլիլ թուլթ-  
ուղլարը թարիլիլ տիւր :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԵՐԺԱՐԱՆ

Պու. տան ալթը այ մուգալտտէմ  
պէշ նէֆէր զէլթթըն իլլարը համիլ-  
լիլիլ քէօրէ իտէրէք, իքի նէֆէր  
ֆուգարա չօնուղլարընը գիլիլիլիլ  
օլմալարընա հիմմէլ իթտիլիլիլ մա-



էր հազգընտա հիւսնի լէվէճնիւհ  
իպրազ օլունսուն . ֆազաթ , պիրազ  
վազըթ Շարգտա իգամէթ իթմիշ վէ  
սէքէնէրի իլէ ինսիյեթ բէյտա իթ-  
միշ օլանլար . Մըսըլը միւսիւմանլարընը  
եէրի իըրիսթ իտանլարընտան միւրաճ-  
ճահ սահարլար :

Եէրլի իըրիսթ իտան քէնտի մէղհէպինի  
տէյիշլիլիլիլ , մէղհէպի քէնտիսինէ  
պիր մասգէ վէ գալգան մաղամընտա  
զուլանըր , վէ Միւսիւմանտան զիտա-  
տէ ճէպպալըղտ գալըլըր : Եէրլի իը-  
րիսթ իտան իւղէրինտէ , իւրօպա իըրիս-  
թիսիլարընը . քեաֆիէյի պէտիսույ-  
լարը կէօրիւնիւր , ֆազաթ , իըրիսթի-  
անլարա մախսուու օլան ֆաղիլէթ իճ-  
րասընտա բէք ուղ տէֆա պուլունտըր :  
Իըրիսթ իտանլարըն Միւսիւմանլար թա-  
րաֆէնտան իճէտիլ օլունտալար , իհ-  
թիլալ տըր ինկիլիլիլէրէ աղըր կէլիսինս  
ֆազաթ , Հապէշիսթան իըրիսթ իտանլա-  
րը կիպի իըրիսթ իտան ճէպպա միւս-  
թաճադ տըրլար , չիւնքի , եալընը ճէ-  
զատան իսթիֆատէ իտէպիլիլիլէր : Մը-  
սըր իւղէրինէ հիւճուժ օլունտալար , վէ  
Հապէշիսթանա պիլըլէթ իըրիսթ իտանլա-  
նէ ինկիլիլիլիլէրաւտ , վէ նէտէ իւրօպա  
տէյիլէթ իըրիսթինէ հիւ պիրիսինէ պիր  
ղարար կէլմէղ . պէնճէ , Հապէշիսթա-  
նըն Մըսըրա պիլըլէթ իըրիսթինէ , վազ-  
թըմընը մէտէնիլիլիլէրէ Էֆըքալընըն  
ղալէթ թապիլի պիր նէթիճէսի տիր :

Պու կիւնքի կիւն , նէ տիր Հապէ-  
շիսթան , նամալիւմ , սէյիւհալար թա-  
րաֆէնտան քէլթ ու կիւղար օլունտա-  
մըշ ճէնմիլիլիլիլիլ պիր մէմալիլիլ : Հիւ  
պիր իւրօպա հիւքիլմէթիլ , մէմալիլիլիլ  
մէղքիւլուն իտարէսինի իւղէրինէ ալ-  
մաղըլըր վաղիլիլիլ իտէր մի , վէ եա-  
լսուտ , քէնտի գոնչուլարը իլէ պիր թա-  
զըմ կիւնլիլիլիլ բէյտա իթմէթիլիլիլ ,  
մէղքիւլիլ իտարէսինի իւղէրինէ ալապի-  
լիլիլ :

Հապէշիսթան , պու կիւնքի կիւն  
պուլունտալուն հալլիտէ , ֆայիտէսիլ  
պիր մէմալիլիլ օլունտ , Էհալիլիլիլ իտէ , սէ-  
ֆիլ մախիլիլիլ տիրլար : պուլար  
թէթիլ ճէհալէթ իլիստէ Էօմիլիլ կէ-  
չիլիլիլ : Մէտէնիլիլիլ վազթ իսթիլիլ  
գանսունու տուր : իմաթ մէտէնիլիլիլիլ  
Հապէշիսթանա տալիլ իտանլալ իլլէմէկէ  
նիլիլիլ իճէրիլիլ օլունտալուն . ֆազաթ  
պուլունտ քիմ իտէճէք . թապիլիլ պիր շէյ  
տիր քի , գոնչու մէմէթիլիլ , եանի Մը-  
սըր , Մըսըր մէղքիւլիլ իըրիսթիլ տէր-  
իւհաթ իտանլալ , պրազըլմալը քի ըս-  
հաթըլըլա անը պաշա չըգարապիլիլիլ :

Ինկիլիլիլիլ պիր վէ պիլիլիլ իտան իւրօպա  
պուլունտան ֆայիտէմէնտ օլունտըր : Մը-  
սըր պու կիւնքի կիւն , նիլղալըր սու-  
րէթաթ իճէթիլ օլունտալուն վէ լաւըլը  
վէճ իւղէրէ իտարէ թաճիլիլիլ տա պու-  
լունտան պիր հիւքիլմէթ աւտ օլունտա-  
պիլիլիլ , անըն իլէ տիլըլմալըլա վէ թի-  
ճալէթ ճէ մախապէրալա կիլիլիլիլիլ-  
պիլիլիլ : Պիւնալն ալէյի , Հապէշիսթան  
Մըսըր Էօլըքիլիլիլ պիր գըսմը տըր  
կիպի , անըն իլէ տիլըլմալըլա վէ թի-  
ճալէթ ճէ մախապէրալա կիլիլիլիլիլ  
տաճա Էյի տիր : վէ պու սուրէթիլ լա-  
լէթ ճէնիլիլ վէ իւրօպա տան անճադ  
պիր գաշ կիւն մէտաֆէտէ պուլունտան  
պիր մէմալիլիլիլ , մէտէնիլիլիլ , թիճալէթ  
վէ իճէգաւտիլիլ օլունտալուն կիլիլիլ օլունտ  
վէ իլլէ մէմալ իտէրիլ քի , Հապէշիսթա-  
նը լազըլ իթմէթիլ , վէ քէնտի հիւք-  
միլ թաճիլիլիլ տաղալալը իլիլիլ , իս-  
մալիլ լաշա հաղըթիլիլիլ միւստալա  
օլունտալար տըր տէյիլ : Պուլունտալ  
գիլ թիճալէթ ճէ պիլիլիլ մէնֆաա-  
թըլըլ վար տըր : թիճալէթ իսթիլ ֆա-  
լիլիլիլիլ սալաճադ տըր : չիւնքի իը-

տիրի Մըսըր , պիր թազըմ շէյիլիլիլ  
վարաճա պապընտա մէհարէթիլ քեա-  
միլիլիլ պուլունտալուն մէյտանտա օլ-  
ունտալա հալտէ , արասը չօգ սիւրմէ-  
յիլիլ , Հապէշիսթանտան պիլիլիլիլ բա-  
մուգ , շէքէր , գահվէ , վէ սալիլիլ Էօլ-  
լաեաճադ տըր : Մաքիլիլ , տէմիլիլ չու-  
պուգ , քէօրիլիլ վէ սալիլիլ պիր թազըմ  
շէյիլիլ եաբան ֆապիլիլիլիլիլիլիլիլ  
պիր չօգ սըրաբըլար օլունտալար , օն-  
լար տալիլ իսթիֆատէ իտէճէթիլիլ :  
Եէրլիլիլ տալիլ , շիմաթիլ իտարէնիլ  
թէպտիլ օլունտալուն , արասը չօգ սիւր-  
մէկիլ մէմուտ օլունտալար , չիւնքի ,  
աղ վազըլիլիլ թիճալէթիլ վէ չիլիլիլ-  
ճիլիլ Էօլըլիլիլ , պու կիւնքի կիւն  
պուլունտալարը մէֆիլիլ հալտէն չը-  
ղալ , ինսան տէնիլիլիլիլ շաեան պիր  
հալ ու հէյիլիլիլ քէնտի իտէճէթիլիլ տիր :

Բօլիլիլիլ նաղալըլալ պազըլտըլը  
հալտէ տալիլ , Չաթը հաղըթիլիլ Շա-  
հանէնիլ , Սիւէլիլիլ պու թարաֆըն-  
տան արաղիլիլ քէնտիլ աղամէթ իլլէ-  
մէսինտէն , գօրղ աճադ հիւ պիր սէպէպ  
Էօգ տուր : իըրիսթ Մըսըր , պու կիւն-  
քի կիւն նէ հալտէ իտէ , հէր վազըլիլ  
պիլիլ հալտէ պուլունտալար տըր : պի-  
լիլիլ հիւ պիր վազըլիլ , տիրըլմալըլա  
վէ հալտէ թիճալէթիլ միւստալա-  
թըլըլալ , միւստալիլիլ հաղըթիլիլիլիլ  
տէն իլլիլիլիլ իթմէթիլ սէպէպիլիլիլ  
պուլունտալար տըր : հէր վազըլիլ , պի-  
լիլիլ սաղալըլ միւսթիլիլիլիլիլիլիլիլիլ  
պիր օլունտ վէ չիւրհէսիլ պուլունտան  
պէյիլիլ տալիլ Էօլըլ օլունտալար տըր : իմ-  
տի , պու պէյիլ օլունտալա հալտէ , ա-  
նըն իլլիլիլիլիլ արթըլըլալ , հաղ-  
ղըլըլալ իսթիլիլ օլունտալար չիւր-  
հէ Էօգ տուր :

Իսթիլիլիլ ըսալա հաղըթիլիլիլիլ , Մը-  
սըր իտարէ իթմէսինտէն պէրու , Մը-  
սըր թիճալէթիլ զիեալտէսի իլէ արթ-  
մըշ տըր : Սէնէլիլիլ վարիտալթը 8.000  
000 լիւրանը կէլիլիլ , սէնէ պէ սէնէտէ  
նիլղալըր սուրէթիլ տէ արթմաղալա տըր :  
Աղա օլունտան Էնպիլիլ իսթիլիլիլիլիլ  
սէնէ պէ սէնէ , վէ եախսուտ տաճա տօղ-  
լունտալ , ալթը ալտան ալթը ալա Էօ-  
տէնմէթալ , ալտաճա սէ հիլիլիլիլիլիլ  
աւալալ ընէնիլ օլունտալարա , ֆայիլիլիլ  
նիլղալըլալ վիլիլիլիլիլ , վէլիլիլիլ ,  
տէյիլիլիլ Մըսըրիլիլիլիլ կէրէք ըսէլ  
մալիլ , վէ կէրէք ֆայիլիլիլիլիլիլիլիլ  
տա Էօտէնմէթալ տիր :

Մըսըր իտարիլիլիլ Էօրընու 25-30 միլիոն  
ինկիլիլիլ լիւրանը թէճալըլիլ թիճիլիլիլ  
սալիլ 3-4 սէնէլիլ վարիտալթը զա-  
տար պիր մէպալըլալ իպարէթ տիր :  
Իըրիսթ Մըսըր հաղըթիլիլիլիլիլ իս-  
թիլիլիլիլիլիլիլ , քէնտի մախսուու  
միւլըլիլիլ ընէնիլ կէօլիլիլիլիլ օլունտ  
մէղքիլիլ միւլըլիլիլիլ նէ տէրէճէ գըլ-  
մէթիլ պուլունտալուն իտէ , հէր քէնիլ  
մալիլ մի տիր : մէղքիլիլ իսթիլիլիլիլ  
մէղքիլիլ միւլըլիլիլիլ իտան հալիլիլ  
գուլըլալըլ օլունտալուն , մէղքիլիլ  
միւլըլիլիլիլ գըլմէթիլ տաճա զիեալտէ  
ալթմըլ տըր : իըրիսթ հաղըթիլիլիլիլ  
իտարէսի կիւնիլիլիլ , նիլիլ օլունտ-  
տա զէր իտիլիլիլիլ պիր չօգ արաղիլիլ  
գէր իտիլիլիլ , Էէնիլ տանալթար իտիլիլ  
օլունտալ , վէ մուլաֆիլիլիլիլիլիլ  
պաշա չըգարըլըլ , մէմէթիլիլիլ ու-  
մալիլ սէտալթիլիլ հալիլ զիեալտէսի իլէ  
ինթիլար պուլունտ , վէ վարիտալթը ի-  
տէ , կիւն պէ կիւն արթմաղալա տըր :  
Իսթիլիլ ըսալա հաղըթիլիլիլ , 1200 միլ  
մէսաֆէլիլիլ տէմիլ Էօլ , 207 քէօրիլիլ ,  
40 պօղաղ , 25 սու Էօլու , ասիլ պիր  
քէօրիլիլ , վէ լալտալ ինչա իթմիլիլիլ  
տիր քէնտի թօրաղըլ իւղէրինտէ ինչա  
թիճիլիլ օլունտալ 11 շէքէր ֆապիլիլ

գալարը տա պաշալա :  
Իլպու Մըսըր վէ Հապէշ մէմէլի-  
սինիլ հաղըլը վէ եախսուտ հաղըլըլ  
օլունտ հաղըլըլա չիլիլիլ հէր նէլիլ  
տուլըլալըլ պէրթարաֆ իլէ , վազա-  
լարա պաշարաղ , միւստալա իտէլիլ ,  
վէ վազալարա թէճիլիլիլ սահիլիլ օ-  
լունտալար նաղալըլալ պաշալար ,  
գաբալարմ կէօլիլիլիլիլ , վէ իըրի-  
լիլիլ հաղըլըլ նիլիլիլ Էֆըքալըլալըլ  
գաբըլմալըլ , իլա քէնտի մէնֆաա-  
թըլըլ իլիլ « իլէրի կիլիլ , վէ ֆէթհ  
իլ » տէյիլիլ քէնտիսինէ :

Մէղքիլիլ Տէյիլիլ Նիլու զաղէթալը  
պալէտալիլ մէթիլիլիլ հաղըլըլալ  
չու ալթիլիլիլ միլիլալալըլ թիճիլիլիլիլ

Իլիլ մէմէլիլիլ հաղըլըլալ տա մա-  
լիլալթը քեալիլիլիլ պուլունտան պիր  
մալիլիլ , շէյիլիլ պիր պէնտէր Էֆըքալըլ  
իտէրէք տէր քի , իըրիսթ Մըսըր հաղ-  
ըլթիլիլ , Հապէշիսթանը տալիլ իտա-  
րէ իտիլ , թէթիլ սուրէթալ տէյիլիլ  
իտէ , հիւ տէյիլ իտէ պիր գըսմընը Մը-  
սըրա պիլըլէթ իըրիսթինտէ Հապէշիս-  
թան հաղըլըլալ իսթիլիլ օլունտալ , իս-  
թիլ մէմէլիլիլ մախսուու , թաճիլ  
միւստալիլիլ ալմաղալըլըլ , պիլը եա-  
լընըլ չուլունտ տէրիլ քի , պէյիլիլ պիր  
թէթիլիլիլ Հապէշիսթան իլլիլիլ հաղըլ  
օլունտալ մէնֆաաթ իտարտան հիւ պիրիլ ,  
մէղքիլիլ թէթիլիլ սէպէպիլիլիլ իւրօ-  
պա տա մալիլալ սուրէթալ զուհուր  
իտէճէք օլունտալ գաբըլըլըլըլ Էէրիլիլ  
տուլունտալալ : ֆէթհ օլունտան մէմէլ-  
թիլ , իըրիսթ իլիլ օլունտալ , Էօգ տա  
մը մալիլիլ օլունտալ Չաթը հաղըթիլիլ  
Շահանէնիլ մի օլունտալ . պուլալըլ  
պիլիլիլ իսթիլիլիլիլ . պու իըրիսթիլ  
մէմէլիլ տիր , ֆազաթ Էօլիլ պիր մէ-  
մէլիլ քի , պիր թազըմ կիւնլիլիլիլիլ  
տէն իսթիլ տէյիլիլ տիր : Լալիլիլ պիլ  
Էօլիլ մէմուլ իտէրիլ քի , Էօնիլիլիլիլ  
Էէնիլ մախալիլիլիլ գաբըլըլալ ալմալա-  
լըլ , Շարգ մէմէլիլիլիլ պիրտէ Աֆ-  
րիկա մէմէլիլիլ իլլ վէ օլունտալալալ  
տըր :

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ

ԳԻՐԻՍ 6  
ԷԿՊԵՐՈՒՄ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ  
ՏԱՆԻՍԿԱՆԻՍՏԱՆԻՍ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ  
ՍԱՆԿԱՆ ԲԱՆԳԱՆՈՒՄ

Անգղիոյ մէջ Էօլիլ Մաքսիմալ թաղա-  
ւորութիւններ գտնուած յամանալը  
ընդհանրապէս Հէրթալիլիլ կը կոչուի ,  
Երկու Յունական բառերէ աւանտալ ,  
որն որ Էօլիլ Էօլիլիլիլ կը նշանակէ :  
827 թուականին Ուէսթըլիլ իսթա ճար-  
տար մէկ թաղաւորը , որ Էլպէրթիլ կան-  
ուանուէր , բունաղատեց բոլոր միւս  
թաղաւորները իրեն հիւստանդալը , և  
Անգղիոյ մէջ թաղաւորի տիտղոս ա-  
ռաւ : Ասիլ Էօլիլ Էօլիլիլ Հէրթալիլիլ լը-  
րայօք բան մը չէր լալ : Բայց Երկ-  
րին համար թաղաւորութիւն չըլար , վա-  
սըն զի նոր և սոսկալի թշնամիներ զայն  
նիլիլ սկսան նոյն միջոցին : Այս թըշ-  
նամիներն էին Հիսթալիլիլ մարդիլիլ Էօլ-  
ուլիլները , կամ Տանիլիլիլիլիլիլ , ո-  
րոնք կուգային Նորիլիլիլիլիլ և Տանիլ-  
իլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլ  
տիր նաւարիլիլ և իսթալալ , բայց  
սարապիլիլ կերպով անգուլ մարդիլիլ-  
ներ էին :

Առաջինը անոնք Անգղիոյ Տոլիլ-  
դերները կը յարձակէին , ամեն մէկ  
անգամուն միայն քանի մը շարաթ կե-  
նալու համար , և ետք բուն իրենց  
Երկրը կը զաւանդին իրենց հետ տա-  
նիլիլ բոլոր այն աւանները որ կրնային  
ժողովիլ :

Բայց իսթալալ Էօլիլ տանիլիլ անոնք բա-  
կարան վարուլ Մաքսիմալիլիլ հետ  
ճիլը այնպէս ինչպէս որ 400 տարի յա-  
ռալ Մաքսիմալիլիլ վարուած էին Բը-  
րիտանալիլիլ հետ : Տարուէ տարի Տա-  
նիլիլիլիլիլիլիլիլ իտալիլիլիլ իտալիլիլ  
կէլիլիլ Անգղիոյ մէջ , և կը տարած-  
ուէին Երկրին վրայ , և քաղաքները  
կը կողոպտէին և կայրէին , և ժողո-  
վորէն գերիներ կը տանէին : Միլիլ  
-թաղաւորը Օտիլը կը պաշտէին , և  
մասնաւոր աւտըլիլիլիլ մ'ունէին ֆը-  
րիտանիլիլ քահանաներուն դէմ , ա-  
ռանց զթալու կը սպաննէին զանոնք ,  
և Երկրիցիլիլիլիլ ու վանքերը կը կուր-  
ճանէին :

Այնպէս կերեւոր թէ քիլա տանիլիլ  
բոլոր Անգղիան այս սոսկալիլ օտարա-  
կաններուն ձեռքը պիտի անցնէր , բայց  
Աստուած Երկրին համար ազատիլ մը  
յարոյց , այսինքն մեծ և բարի Աֆ-  
րիկա թաղաւոր , որ Էլպէրթիլ թուան  
էր , և 849 ին ծնած էր , Էլպէրթիլ  
մահուրէն տալիլ և Երկու տարի ետ-  
քը : Աֆրիկա իր մանկութեան աւտն  
անգամ ինքը զինքը քալ յուրացած  
էր , և արաղ ուսանելու մասին , չէ  
թէ գերիներ սորվելու , վասն զի ոչ  
իր հայրը և ոչ ալ ուրիշ որ և է մէկը  
գիտէին այնչալ , որչալ որ սորվեցու-  
ցին իրեն բուն իր ուսանըները : Նա  
սորված էր գործածել իր նիլղալը , ա-  
ղըլը , և նետերը այն վայրի անասուն-  
ներուն դէմ որք կապրէին անտուներ-  
ուն մէջ : Անիկայ ալաւթիլ միտ կը  
զնէր երգիչներուն , երբ կ'երգէին այն  
մեծ գործերուն վրայօք զորս հին ժա-  
մանակները զիւցալը և քալ մարդիլ  
գործած էին , և ինքն ալ անոնց նման  
երգել , տալիլ զարնել սորվեցալ , և  
վերջապէս կարգալ ալ սորվեցալ : Թա-  
ղաւորն որ մը անոր գիրք մը յուրաց  
ու բաւա . « աւտիլ քիլ պիտի տամ թէ  
որ սորվիլ զայն կարգալ » : ինչպիսի  
քը զարգարուած էր զԵրկրիլիլ պատիլը-  
ները , և երգիչներուն երգածին նը-  
ման բանաստեղծութիւններով : Աֆ-  
րիկա ալ հանդիստ չը պիտի կենար միւ-  
չե որ իրեն կարգալ սորվեցունելու հա-  
մար մարդ մը գտնար , և անգամ մը  
որ անիկայ գիրք մը ձեռք ձգած էր ,  
ալաւթիլ ուրիշներ ալ կը միտուէր .  
բայց այն աւտն գիւրիլ բան էր որ և է  
մէկու մը համար , միւնչե անգամ թա-  
ղաւորի մը տղուն համար զիրք ձեռք  
բերել : վասն զի տաղաւորութիւնը հը-  
նարուած էր միւնչե 1450 ին , այսինքն  
Աֆրիկա մահուրէն վեց հարիւր տարի  
ետը , և իր օրերը բոլոր գիրքերը  
ձեռքով կը գրուէին կամայ կամայ և  
իսթալիլիլ : Այս պատճառալ գրքերը  
այնչալ սուղ էին , որ երբեմն մարդիլ  
խել մը երկրի , կամ մեծ ստակի զու-  
մար մը կուտային հատոր մը ձեռք ան-  
ցնելու համար : Բայց Աֆրիկա բոլոր  
կրցածը կարգալ և սորվեցալ : Նա շատ  
անգամ իր ուսանըները թաղելու կը  
ստիպուէր իր մեծ եղբայրներուն օգնե-  
լու և Տանիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլիլ  
համար , որոնք նոյն միջոցին բայց Ուէ-  
սէքսին բոլոր Անգղիան ձեռք անցու-  
ցած էին , և անիկայ ալ ստանալու  
կ'ալաւթէին : Պատեղալիլ միջոցին ,  
Աֆրիկա եղբայրները մեռան , և ին-  
քը թաղաւոր կ'ալ 871 ին :